

Utmaningar i arbetslivet: migration, makt och marknadisering

Gunnar Gillberg, Lars Ivarsson, Anna Jansson och
Kristina Palm

Arbetsmarknad & Arbetsliv nr.1 2026 innehåller tre artiklar och en bokrecension.

I artikeln ”Rekryterad men ändå bortvald. Internationella studenters erfarenheter av arbete i Sverige” studerar Sofia Skönblad och Ylva Wallinder utländska masterstudenters erfarenheter och upplevelser av att försöka etablera sig på den svenska arbetsmarknaden samt erfarenheter och upplevelser när man väl är i arbete. Det visar sig att utomeuropeiska f.d. studenter upplever det svårare än europiska f.d. studenter att få anställning. Väl i arbete upplevs vissa svårigheter som har att göra med språket, förkroppsligat kulturellt kapital och förgivettagen kunskap. Detta beskrivs som ett annorlundaskap som gäller för både utom-som inomeuropeiskt födda personer.

I artikeln ”Ett arbetsmiljöperspektiv på utköpens roll i arbetslivet – En ohållbar praktik” studerar Anneli Matsson och Louise Svensson utköp, dvs överenskommelser att avsluta en anställning mot ekonomisk kompensation. Matsson och Svensson konstaterar att utköp föregås av intressekonflikter mellan arbetsgivare och arbetstagarer, olika former av förtroendebrist men också som organisationspolitiska strategier. Författarna anser att utköp (ibland en forcerad överenskommelse) utmanar regleringen av arbetsmiljön och anställningsskyddet och riskerar att ersätta systematiskt arbetsmiljöarbete.

Therese Anving analyserar i artikeln “När omsorgen blir köpbar: En analys av RUT-avdragsgilla omsorgstjänster” de privata RUT-finansierade omsorgstjänsterna. I artikeln synliggörs hur dessa tjänster har vuxit fram vid sidan av den offent-

DOI: <https://doi.org/10.58236/aa.29062>

© Författaren/författarna. Detta är en Open Access-artikel som distribueras enligt Creative Commons, licens CC-BY 4.0

liga äldreomsorgen. Anving menar att nedskärningar i den offentliga sektorn har bidragit till att skapa en marknad för privata omsorgstjänster. Samtidigt har omsorgens karaktär förändrats när den blir en vara, särskilt genom förändrade sociala relationer. Utvecklingen riskerar att förstärka ojämlikheter och könade strukturer inom omsorgsarbetet.

Sist i detta nummer recenserar Anneli Matsson boken *Visselblåsande och kritik på arbetsplatsen: Från tystnadsklimat till dialogklimat*, författad av PO Börnfelt. I recensionen framhålls att boken är en tydlig och pedagogisk introduktion till frågan om visseblåsning samt hur arbetsplatser kan utvecklas från tystnadsklimat till dialogklimat. Boken visar på ett bra sätt hur organisationskultur och ledarskap påverkar möjligheten att uttrycka kritik och skapa öppenhet. Samtidigt framhålls som en begränsning att boken i mindre utsträckning behandlar maktstrukturer och de negativa konsekvenser som visseblåsare kan möta.